

Stortingets transport- og kommunikasjonskomite
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 25. oktober 2017

Høringsinnspill fra Abelia: Prop.1S 2017-2018: Statsbudsjettet

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter, og organiserer mer enn 2.100 virksomheter med over 48.000 årsverk. Vår visjon er "Drivkraft for kunnskapssamfunnet". Abelia viser til anmodning om høring til komiteen, og vedlegger her vårt skriftlige innspill. For en digital versjon av dette høringsbrev

https://www.abelia.no/politikk/statsbudsjettet-2018/horinger/horingsinnspill_transport/

Flere arbeidsplasser i privat sektor

Abelia mener den viktigste politiske oppgaven framover er å bidra i utviklingen av et kunnskapsbasert, innovativt og globalt konkurransedyktig næringsliv. Dette vil sikre framtidig velferd, sysselsetting og verdiskaping. For å få til dette må vi investere i kunnskap, i barnehage og skole, læring gjennom hele livet og forskning.

En kraftfull satsing på utvikling og anvendelse av digitale løsninger er avgjørende i både privat og offentlig sektor. Offentlige aktører som utløser teknologiutvikling og innovasjon bidrar samtidig både til bedre og billigere tjenester for innbyggerne og til utvikling av et næringsliv som kan betale fremtidens skatter.

Abelia ber Stortinget prioritere:

- Tiltak for å sikre bærekraftige budsjetter
- Et taktskifte i digitalisering i offentlig sektor
- Investeringer i kunnskap

1.0 Bærekraftige budsjetter

I 2016 passerte offentlig sektor 50 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP). Regjeringens perspektivmelding påpeker at offentlige utgifter fra 2030 vil øke raskere enn inntektene om alt annet forblir likt. Dette er ikke bærekraftig. Å sikre framtidig balanse mellom inntekter og utgifter krever tiltak nå, både på inntekts- og utgiftssiden i statsbudsjettet. Bedre tilrettelegging for nytt eksportrettet næringsliv, investeringer i forskning og tiltak for å fremme nye vekstbedrifter kan bidra med inntekter. En kraftig opptrapping av digitalisering vil redusere kostnadene.

En årsak til veksten i offentlig sektor er at staten i stort omfang tar på seg oppgaver hvor det allerede eksisterer velfungerende markeder og sterke, etablerte fagmiljøer utenfor staten. Statliggjøringen av oppgaveløsningen skjer gjennom nye programmer og prosjekter, og gjennom tilbaketrekking av oppgaver som tidligere ble løst utenfor offentlig sektor. Regjeringen har etablert en arbeidsgruppe som skal se på tiltak for å sikre konkurranse på like vilkår mellom offentlig og privat sektor. De skal levere en rapport i januar 2018. I tillegg ba Stortingets kommunal- og forvaltningskomite våren 2017¹ regjeringen om å se på prinsipper og retningslinjer for samarbeid mellom staten og private aktører, for å redusere offentlige aktiviteter i velfungerende private markeder. Stortinget kan imidlertid

¹ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2016-2017/inns-201617-481s/>

allerede nå be regjeringen instruere alle underliggende statlige virksomheter til å gjennomgå sine oppgaver og vurdere potensialet for å fristille virksomheter helt eller delvis.

Abelia ber Stortinget:

- Be regjeringen vurdere alle underliggende etater for å identifisere hva som er kjernevirksomhet og hvilke oppgaver som bedre kan ivaretas av markedet.
- Øke avbyråkratiseringskuttet fra 0,5 prosent til 0,8 prosent som gir en provenyeffekt på i overkant av én milliard kroner. Utgiftsområder som fremmer næringsutvikling og forskning og utvikling (FoU) må skjermes.

2.0 Datasentre, kjernenett og fiber til utlandet Det globale behovet for lagring av data er i kraftig vekst. Det forventes at datamengden vi produserer vil tidobles fra 2016 til 2025 i henhold til IDC². Med utgangspunkt i vår tilgang på ren energi, tilliten vi nyter internasjonalt og stabile samfunnsforhold, har Norge gode forutsetninger for å utvikle en globalt konkurransedyktig datasenterindustri. Våre naboland har imidlertid lykkes langt bedre enn oss. Abelia var blant organisasjonene som i sin tid tok til orde for redusert el-avgift for denne nye kraftkrevende industrien, og vi er glade for de endringene Stortinget gjorde som trådte i kraft 1. januar 2016.

Vi er fornøyd med at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslår å fjerne den kommunale eiendomsskatten på maskiner i verk og bruk. Uforutsigbarheten ved denne skatten er blant de viktigste gjenværende hindrene for fremveksten av en grønn datasenternæring i Norge. Vi oppfordrer Stortinget til å støtte regjeringens forslag om å fase denne ut.

Det er også positivt at det settes av midler til et pilotprosjekt for et alternativt kjernenett, og til flere fiberforbindelser til utlandet. Fiber bør anses å være av like stor samfunnsmessig betydning som veier, jernbaner og flyplasser. Transport av data er like viktig som frakt av gods eller personer.

Datasenterindustrien vil være avgjørende for utvikling av nye kunnskapsbaserte vekstnæringer som Norge skal leve av fremover. Et eksempel er den raske utviklingen innen helseindustri hvor sekvensering og analyse av genetisk informasjon – i kombinasjon med annen medisinsk informasjon – genererer enorme datamengder og behov for datakraft. Helseindustrien er allerede blant Norges fremste vekstnæringer med hele 25 prosent vekst i FoU-innsats i løpet av siste år. Norge er derfor godt posisjonert som globalt laboratorium for presisjonsmedisin og helseteknologi. Muligheter for å garantere sikker lagring av helsedata gjør at vi kan tiltrekke oss selskaper og forskning, og gi grunnlag for nye industrieventyr og arbeidsplasser som Norge trenger.

For å sikre utvikling av datasenterindustri ber Abelia Stortinget:

- Vedta Regjeringens forslag om å fase ut eiendomsskatt for verk og bruk.
- Vedta Regjeringens forslag om 100 mill. kr. til tilrettelegging for flere fiberkabler til utlandet.
- Vedta Regjeringens forslag om 40 mill. kr til en pilot for alternativt kjernenett.
- Vedta Regjeringens forslag om å styrke Invest in Norway-funksjonen i Innovasjon Norge med 10 mill. kroner.

3.0 Kutt i bredbåndstøtte

² <https://www.seagate.com/files/www-content/our-story/trends/files/Seagate-WP-DataAge2025-March-2017.pdf>

I budsjettet foreslår regjeringen å bevilge 69.7 millioner kroner i tilskudd til bredbånd i geografiske områder der det ikke er kommersielt grunnlag for investeringer. Formålet med ordningen er å sikre alle husstander et tilbud om bredbånd med god kvalitet. Det er Abelia helt enig i. Forslaget i budsjettet tilsvarer om lag en halvering fra 2017. De siste 3 årene har norske kommuner søkt om 1,7 mrd i utbyggingsstøtte, mens det har blitt gitt 375 millioner i støtte.

Abelia mener kutt i bredbåndstilskuddet er svært dårlig næringspolitikk for distriktene. Digitalisering muliggjør næringsetablering i distrikter fordi fysisk nærhet til kundegrupper i langt mindre grad er nødvendig nå enn før. Forutsetningen for næringsdrift på slike steder er derimot hurtig bredbånd. Abelia mener også at kuttet i støtten til bredbånd kan redusere kvaliteten på offentlige tjenester og forhindre at nye digitale løsninger for eksempel innen helsesektoren tas i bruk. Det er nettopp i områder der det er lang avstand til helsetjenester at digitale løsninger kan være et godt supplement og redusere reisetid og antall turer for å oppsøke helsepersonell.

Abelia ber Stortinget:

- Øke den foreslåtte støtten til bredbånd til 150 millioner kroner

4.0 En effektiv og digital offentlig sektor

En rapport Samfunnsøkonomisk analyse og Ny Analyse utførte for Telenor i 2015 viser at IKT bidro med nesten 50 prosent av produktivitetsveksten i Norge i perioden 2006-2013.³ Abelias omstillingsbarometer viser at norske forbrukere er i den digitale verdenstoppen, noe som øker våre forventninger om medvirkning, automatisering og smidighet i offentlig tjenesteyting. Offentlig tjenesteyting er imidlertid preget av lite samhandling mellom ulike sektorer. Et kostbart eksempel er Direktoratet for forvaltning og IKTs (Difi) forslag om å utvide deres digitale postkasse med en dialogløsning som vil bli en konkurrent til eksisterende elektronisk meldingsutveksling i Altinn. Beregninger fra Accenture og World Economic Forum⁴ viser at økt digitaliseringstakt i offentlig sektor fram mot 2025 kan bidra til å redde tusenvis av liv, redusere antall sykehusdøgn med flere hundre tusen og bidra til innsparinger på over 65 milliarder kroner på tvers av offentlig sektor i Norge. Dette forutsetter at det investeres i digital infrastruktur, og at det hentes ut gevinster når teknologien tas i bruk. Et eksempel er regjeringens forslag om å realisere deler av gevinstene som følger av overgangen til digital post gjennom å redusere budsjettene for statlige virksomheter med om lag 50 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til reduksjonen på knapt 200 millioner kroner i 2017.

2.1 Digitalisering av kommuner og medfinansieringsordning

Abelia er bekymret for den svake satsingen på digitalisering, spesielt i kommunene. Kommunene har ansvar for viktige områder som treffer innbyggerne i deres hverdag, men mangler insentiver til å digitalisere. Regjeringen vil bruke 588 millioner kroner til digitalisering og IT. Dette er ikke i nærheten av det som er nødvendig for å oppnå det digitale taktskiftet som Norge trenger.

Regjeringen har etablert to konkrete tiltak for å fremme digitalisering både i stat og kommuner. Det første er 113 millioner kroner til medfinansieringsordningen som bidrar til delfinansiering av

³ Samfunnsøkonomisk analyse og Ny Analyse, 2015: "IKT og produktivitet. Betydningen av IKT for produktivitetsveksten i Norge" Lest 14. januar 2016: <https://www.telenor.no/om/teknologi-norge/Vekstbidrag-fra-IKT.jsp>

⁴ <https://www.accenture.com/no-en/insight-new-digital-norway>

digitaliseringstiltak. Dette skal fungere som en gulrot for gjennomføring av lønnsomme små og mellomstore IKT-prosjekter i statlig sektor i 2018. Abelia foreslår at ordningen økes til 300 millioner kroner da det har vært en svært vellykket ordning med store gevinster. I 2016 mottok tolv prosjekter støtte fra medfinansieringsordningen som samlet hadde en beregnet samfunnsøkonomisk nytte på 4,9 milliarder kroner. Det andre tiltaket kom i revidert budsjett der det foreslås en ordning for å finansiere IKT-løsninger som kan brukes av flere kommuner. Det ble satt av 25 millioner kroner i 2017, og foreslått 100 millioner kroner i 2018. Abelia mener beløpet på inneværende budsjett må tredobles dersom IKT-etterslepet i kommunene skal tas igjen.

For å øke digitaliseringstakten i stat og kommune ber Abelia Stortinget:

- Utvide den statlige medfinansieringsordningen til minimum 300 millioner kroner.
- Utvide den kommunale belønningsordningen til minimum 300 millioner kroner.

Med vennlig hilsen,

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør

Christine Korme
Direktør for digitalisering og fornying